

APLIKOVANÁ EKONÓMIA

2. stupeň, inžinierske štúdium

Okruhy na štátnu záverečnú skúšku 2025

1. Diferenciácia produktov na trhoch charakteristických nedokonalou konkurenciou. Rozhodovanie sa firiem: určenie rovnovážnej ceny/množstva na konkurenčnom trhu a nedokonale konkurenčnom trhu. Cournotov a Bertrandov model s homogénnymi produktami. Bertrandov paradox. Trhová sila firiem s homogénnymi a diferencovanými produktami. Empirický odhad modelu dopytu po diferencovaných produktoch. Štrukturálne modely v mikroekonometrii. Logit a Probit model. Multinomial a Conditional Logit Model.

Literatúra

Pepall, L., Richards, D., & Norman, G. (2014). Industrial organization: Contemporary theory and empirical applications. John Wiley & Sons. Kapitoly 9 a 10
Belleflamme, P., & Peitz, M. (2015). Industrial organization: markets and strategies. Cambridge University Press. Kapitoly 3.1.3; 3.5 a 5.2.2; 5.4.1 a 5.4.2
Varian, H., R.: Intermediate Microeconomics. A Modern Approach. Norton, New York, 2010, kap. 24, 25, 27. (Alternatívne: Varian, H., R.: Mikroekonomie. Moderný prístup. Praha, 1995.)

2. Trhová štruktúra a trhová sila.

Sekvenčné rozhodnutia na trhoch s nedokonalou konkurenciou. Úloha voľného vstupu na trh. Rozhodnutia o vstupe na trh v závislosti od veľkosti trhu. Teória hier: rozhodovacie stromy, úloha záväzku pri rozhodovaní. Porovnanie dokonalej konkurencie a monopolu – aký význam má rastúci počet hráčov? Efekt vstupu na trh na konkurenciu. Význam vstupných nákladov a bariér vstupu pre počet firiem na trhu.

Literatúra

Pepall, L., Richards, D., & Norman, G. (2014). Industrial organization: Contemporary theory and empirical applications. John Wiley & Sons. Kapitola 11
Belleflamme, P., & Peitz, M. (2015). Industrial organization: markets and strategies. Cambridge University Press. Kapitoly 4.1 a 4.2.1
Varian, H., R.: Intermediate Microeconomics. A modern Approach. Norton, New York, 2010, kap. 22, 29). (Alternatívne Varian, H., R.: Mikroekonomie. Moderný prístup. Praha, 1995)

3. Ceny nehnuteľností na bývanie v meste. Ekonomická štruktúra mesta. Monocentrický model mesta. Polohová renta bývania. Hedonický model cien nehnuteľností. Voľba susedstva. Externality medzi susedmi.

Hromadná doprava. Verejná doprava zadarmo? Výber spôsobu prepravy. Plánovanie dopravného systému. Financovanie a regulovanie dopravy v meste

Literatúra

O'Sullivan, A. 2009. Urban Economics. McGraw-Hill, New York.
Rehák, Š., & Káčer, M. (2019). Estimating price gradient in Bratislava with different distance measurements. Journal of European Real Estate Research.

REHÁK, Štefan - GRÓF, Marek - DŽUPKA, Peter. Hedonické modely oceňovania na trhu s nehnuteľnosťami na bývanie. Recenzenti: Peter Pisár, Rajmund Mirdala. 1. vydanie. Košice : Univerzitná knižnica Technickej univerzity v Košiciach, 2018. 59 s. [3,25 AH]. VEGA 1/0886/16. ISBN 978-80-553-2765-5.

4. Aplikovaná ekonometria: hodnotenie politík

Rozdiel medzi koreláciou a kauzalitou. Skreslenie (Selection bias) a skreslenie spôsobené vynechanou premennou. Využitie znáhodnených kontrolovaných experimentov pri kauzálnej analýze.

Regresný model s viacerými premennými. Rozdiel medzi chybou modelu a reziduálom. Interpretácia koeficientov odhadnutého modelu, štandardná chyba, štatistická významnosť, p-value, R-squared. Riešenia skreslenia spôsobeného chýbajúcou premennou.

Využitie inštrumentálnych premenných v regresnej analýze. Exogenita a validita inštrumentálnej premennej. Dvojstupňová metóda najmenších štvorcov.

Využitie spojených prierezových údajov a panelových údajov v regresnej analýze a pre hodnotenie opatrení. Estimátor rozdielov v rozdieloch (Diff-in-diff), hlavné komponenty diff-in-diff regresie a ich interpretácia. Estimátor fixných efektov.

Modely s binárnou a kategorickou závislou premennou. Logistická regresia. Probit model.

Literatúra

Angrist, J.D. and Pischke, J.S., 2014. Mastering'metrics: The path from cause to effect. Princeton University Press.

Wooldridge, J.M., 2016. Introductory econometrics: A modern approach. Nelson Education.

5. Hodnotenie efektívnosti

Hodnotenie efektívnosti organizačných jednotiek vo verejnom sektore (nemocnice, školy, pobočky úradov). Problém agregácie pri neexistencii trhových cien statkov. Rozdiel medzi parametrickými a neparametrickými metódami.

[Empíria: Z datasetu vybrať relevantné premenné pre hodnotenie, definovať transformačný proces - vstupy a výstupy, určiť ktoré sú kontrolovateľné decision makerom, zdôvodniť orientáciu optimalizácie, začleniť adekvátne do modelu. Vypracovanie je možné aj v Exceli]

Literatúra

NEŽIŇSKÝ, E. 2016. Analýza efektívnosti a produktivity (elektronické skriptá).. Wolters-Kluwer, 2016.

6. Hodnotenie produktivity

Hodnotenie produktivity ekonomických subjektov. Popis mnohorožmernej technológie o viacerých vstupoch. Výnosy z rozsahu ako charakteristika technológie. Ekonometrický odhad produkčnej funkcie vs produkčná hranica odhadnutá neparametricky.

[Empíria: makro- dataset krajín EÚ alebo odvetví s údajmi o výrobných faktoroch a výstupe (HDP, pridanej hodnote). Výber relevantných premenných. Interpretácia koeficientov z hľadiska produkčnej teórie. Interpretácia a odporúčania z výsledkov]

Literatúra

NEŽIŇSKÝ, E. 2016. Analýza efektívnosti a produktivity (elektronické skriptá).. Wolters-Kluwer, 2016.

7. Ekonomika vo veľmi dlhom období – ekonomický rast a ekonomický cyklus

Ekonomický rast v 21. storočí – dilemy súčasnosti a budúcnosti. Význam ekonomického rastu. Teórie ekonomického rastu ako reakcia na realitu – nedostatky a nedokonalosti neoknesovských teórií ekonomického rastu ako východisko neoklasických modelov

ekonomického rastu. Solowov model ekonomického rastu – otvorené otázky a empirické implikácie. Teoretický rámec, predpoklady a determinanty využívané v modeloch endogénneho rastu. Výzvy ekonomického rastu v 21. storočí. Ekonomický cyklus vo vedeckých štúdiách. Základný model reálneho ekonomického cyklu a správanie sa domácností v RBC modeloch – empirické aplikácie monetárnych šokov na output. Otvorené problémové otázky v RBC modeloch

8. Peniaze v ekonomike – dlhé versus krátke obdobie, inflácia, monetárna politika

Inflácia – príčiny vzniku, dôsledky a náklady inflácie. Spôsoby riešenia problému inflácie, inflačné ciele. Transmisný mechanizmus fungovania menovej politiky. Nástroje a ciele monetárnej politiky. Optimálne menové pravidlá. Neštandardné nástroje monetárnej politiky – forward guidance, helicopter money, quantitative & qualitative easing. Ďalšie otvorené otázky a problémy pri výkone monetárnej politiky (pravidlá tvorby úrokových mier, nulové nominálne úrokové sadzby. Seignorage. Komplexnosť riešenia problému inflácie v súčasných podmienkach v EÚ a na Slovensku (inflačná špirála a pod.).

9. Fiškálna politika a rozpočtové deficity

Základné rozpočtové obmedzenia. Ricardovská ekvivalencia. Rozpočtové deficity a ich vplyv na agregátny dopyt. Ricardova-Barroova teória. Strategická akumulácia dlhu. Oneskorenia fiškálnej politiky. Náklady deficitov.

Literatúra k okruhom 7 - 9

Romer, D. Advanced Macroeconomics. 5th ed. McGraw-Hill/Irwin, 2019

Mankiw, G.N. Macroeconomics. 7th international edition Worth Publishers, New York, 2009

Burda, M. – Wyplosz, Ch. Macroeconomics. A European text Oxford University Press, 2010

Lisý, J. a kol. Ekonomický rast a ekonomický cyklus. Teoretické a praktické problémy Bratislava: Iura Edition, 2011

Dujava, D. – Lisý, J. – Přívarová, M. Makroekonomická rovnováha a nerovnováha: teoretické a praktické problémy Bratislava: Iura Edition, člen skupiny Wolters Kluwer, 2013

Gonda, V.: Makroekonómia 2. Peniaze a monetárne teórie. Bratislava: IURA Edition, 2005.

Čaplánová, A., Martincová, M.: Inflácia, nezamestnanosť a ľudský kapitál.(Makroekonomické súvislosti). Bratislava: IURA Edition, 2014.

Rozborilová, D.: Makroekonómia 8. Teória spotreby a úspor investícií a vládnych výdavkov. Bratislava: IURA Edition, 2005.

Muchová, E.: Makroekonómia 9. Makroekonómia otvorenej ekonomiky. Bratislava: IURA Edition, 2005.

Priebeh štátnej záverečnej skúšky

Rozpis študentov na termín a finálny priebeh štátnej záverečnej skúšky bude zverejnený podľa harmonogramu NHF. Študenti majú vopred k dispozícii okruhy k štátnej záverečnej skúške s odporúčanou študijnou literatúrou. Štátna záverečná skúška pozostáva z vypracovania a zodpovedania problémovo orientovaného zadania. Všetci študenti sa dostavia na vopred určený čas štátnej skúšky. Študenti si prinesú so sebou vlastný počítač (notebook). Študenti budú mať cca 90 - 120 minút na jeho vypracovanie podľa zadania. Štátna skúška začína obhajobou záverečnej práce v rozsahu cca 20. minút. Po obhajobe záverečnej práce pokračuje štátna skúška k vypracovanému zadaniu, v rozsahu cca. 20 minút. Po ukončení obhajoby bude po neverejnom zasadnutí komisie oznámený študentovi výsledok štátnej skúšky.